

Evaluatie Combinatiefuncties

In opdracht van:
Gemeente Breda, Directie MO

Uitgave:
Gemeente Breda
Afdeling SSC Onderzoek en Informatie
NEN-ISO 20252 gecertificeerd

Projectnummer: 1326

Claudius Prinsenlaan 10
4811 DJ Breda
Telefoon 076-5293513
E-mail: onderzoek@breda.nl
Bronvermelding verplicht

1.	Inleiding.....	5
2.	De regeling 'Impuls, brede scholen, sport en cultuur'.....	7
2.1	Doelstellingen.....	7
2.2	Criteria en toetsingskader.....	7
2.3	Raakvlakken met doelstellingen van de gemeente.....	9
3.	Werkwijze.....	11
3.1.	Doel.....	11
3.2.	Onderzoeksmethoden.....	11
4.	Resultaten.....	13
4.1	Stand van zaken.....	13
4.2	Respons.....	14
4.3	Werkzaamheden van de combinatiefunctionarissen.....	14
4.4	Opbrengsten van de combinatiefuncties.....	15
4.4.1	Toetsingskader.....	15
4.4.2	Criteria.....	17
4.4.3	Doelstellingen.....	17
4.6	Afstemming en samenwerking.....	22
4.7	Knelpunten in de uitvoering.....	23
5.	Conclusies en aanbevelingen.....	25

1. Inleiding

Sinds 2008 is de landelijke regeling 'Impuls, brede scholen, sport en cultuur', kortweg de 'Impuls' van kracht. De regeling is in het leven geroepen vanuit de gedachte dat een brede ontwikkeling belangrijk is voor kinderen en jongeren. De regeling sluit goed aan bij het Bredaas beleid dat inzet op een brede ontwikkeling, ontplooiing en versterking van kansen voor de jeugd op de terreinen sport, cultuur en onderwijs, de ambitie om de participatie van kwetsbare kinderen te bevorderen, alsmede bij het beleid gericht op ondersteuning van het verenigingsleven en maatschappelijke participatie.

Een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur biedt een rijke leeromgeving waarin kinderen en jongeren de kans krijgen om hun talenten optimaal te ontplooiën, sociale vaardigheden op te doen en plezier te hebben. Dit vraagt om een gevarieerd en toegankelijk scala aan voorzieningen voor opvang, onderwijs en vrijetijdsbesteding. Dit kan worden bereikt door het organiseren van sport- en culturele activiteiten binnen de school, maar ook activiteiten bij sportverenigingen en culturele instellingen.

De regeling betreft een structurele bijdrage van het Rijk voor de inzet van combinatiefunctionarissen, waarbij de gemeente zelf ook voor een groot deel (60%) bijdraagt aan de kosten. Combinatiefunctionarissen zijn professionals die een brug vormen tussen de sectoren onderwijs, sport en cultuur en daarmee deze sectoren verbreden en versterken.

Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar werkzaam is in twee of meer sectoren: in dit geval onderwijs, sport en/of cultuur. Een combinatiefunctionaris kan binnen- en buitenschools worden ingezet in zowel het primair, voortgezet als speciaal onderwijs.

Met de vaststelling van het 'Uitvoeringsplan combinatiefuncties 2010' in december 2009 is in Breda in totaal 16,07 fte aan combinatiefuncties toegekend voor het jaar 2010. Voor de inzet van nieuwe combinatiefuncties in 2010 zijn door acht organisaties aanvragen ingediend, voor in totaal 12 fte. Met de vaststelling van het uitvoeringsplan heeft het college besloten de nieuwe functies nader te willen beoordelen en hierover in 2010 te besluiten.

Op 27 juli 2010 heeft het college van burgemeester en wethouders van Breda besloten de bestaande inzet van combinatiefuncties in elk geval tot en met 2011 voort te zetten. Gelet op de financiële situatie van de gemeente, achtte het college uitbreiding van het aantal combinatiefuncties op dat moment niet verantwoord. In de loop van 2011 overweegt het college opnieuw de mogelijke uitbreiding van het aantal combinatiefuncties vanaf 2012.

De periode vanaf september 2010 wordt benut voor een herijking van de uitgangspunten en criteria voor de inzet van combinatiefuncties, een evaluatie van de lopende projecten en het opstellen van een meerjaren uitvoeringsplan combinatiefuncties. De afdeling Onderzoek en Informatie van de gemeente Breda is gevraagd om de huidige combinatiefuncties, c.q. lopende projecten te evalueren. De resultaten van deze evaluatie treft u hierbij aan.

2. De regeling 'Impuls, brede scholen, sport en cultuur'

De regeling kent vier landelijke doelstellingen. Het is de bedoeling dat iedere gemeente deze lokaal invult door een duidelijke relatie te leggen met gemeentelijk beleid (sportbeleid, jeugdbeleid, cultuurbeleid, onderwijsbeleid et cetera).

2.1 Doelstellingen

Met de landelijke regeling Impuls worden vier doelstellingen nagestreefd:

1. het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs;
2. het versterken van de sportverenigingen met oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk;
3. het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen;
4. het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het stimuleren van actieve kunstbeoefening bij jongeren.

2.2 Criteria en toetsingskader

Medio 2009 is in de gemeente Breda de notitie 'Lokale uitwerking Impuls brede scholen, sport en cultuur in de gemeente Breda' vastgesteld, met uitgangspunten en criteria voor de inzet van combinatiefuncties. In aanvulling op de landelijke doelstellingen gelden in Breda de volgende uitgangspunten en criteria voor de inzet van combinatiefuncties.

Criteria

1. Bij voorkeur in de aandachtswijken

De inzet van combinatiefuncties moet met name ten goede komen aan wijken waar kinderen en jongeren om sociale, culturele of financiële redenen minder gebruik maken van (reguliere) voorzieningen op het gebied van sport en cultuur. Dit betreft de door de gemeente jaarlijks vast te stellen aandachtswijken zoals opgenomen in de Beleidsregels Subsidieverstrekking Maatschappelijke Ontwikkeling 2007 en het Subsidieprogramma van de directie Maatschappelijke Ontwikkeling. Ook kinderen met een beperking en kinderen die in een (jeugd)zorgvoorziening verblijven behoren tot de doelgroep.

2. Planmatige en gerichte inzet

Bij de inzet van combinatiefunctionarissen moet kwaliteit voorop staan. Dit vraagt om een planmatige en gerichte inzet van combinatiefuncties. Zo kan versnippering van functies en mogelijke overlap in doelstellingen, doelgroepen en activiteiten van verschillende projecten worden voorkomen. Daarbij is het streven lopende projecten op het gebied van onderwijs, sport of cultuur die succesvol zijn, te continueren en zo mogelijk uit te breiden.

Leidraad voor de verdeling van functies over de verschillende sectoren, is de verdeling van het rijk. Op dit moment is deze: primair onderwijs: 34%; voortgezet onderwijs: 10%; cultuur: 6%; sport: 50%.

Anderzijds is het belangrijk dat de inzet van combinatiefunctionarissen op een flexibele en vraaggestuurde manier wordt ingevuld, met ruimte voor maatwerk. Zo kan rekening worden gehouden met ontwikkelingen en nieuwe initiatieven. Dit betekent dat zowel de uitwerking van de verschillende wijkprogramma's, als de herijking van het sportbeleid en

de uitwerking van het integrale jeugdbeleid kan leiden tot nieuwe functies of een gewijzigde taakomschrijving van al aangestelde medewerkers.

3. Adequate aansturing en deskundigheidsbevordering

Een vraaggestuurde, flexibele inzet leidt tot veel variatie in taken. Het werken in een combinatiefunctie vereist te kunnen schakelen en flexibel en creatief om te gaan met verschillende rollen, die elk hun eigen verantwoordelijkheid met zich meebrengen. Combinatiefunctionarissen dienen hierop toegerust te zijn. Dit vraagt van de betrokken medewerkers kennis en competenties waarover zij niet in alle gevallen zullen beschikken. Bijvoorbeeld sporttechnische kennis, maar ook over hoe om te gaan met het 'gat' tussen sectoren wat betreft de doelgroep, werkwijzen en de betrokkenheid van ouders. Het scholen, maar ook het 'binden en boeien' van medewerkers is daarom belangrijk. Het streven is hierin te voorzien door het opzetten van een scholingsprogramma en/of intervisiebijeenkomsten.

4. Jaarlijkse uitvoeringsplannen

Voor de toekenning van combinatiefuncties wordt per jaar een uitvoeringsplan opgesteld, na overleg met partners in het veld. Op deze manier kan - op basis van actuele ontwikkelingen (bijvoorbeeld nieuw gemeentelijk beleid) en de inzichten uit de voorafgaande periode - de inzet van combinatiefuncties worden aangepast aan de dan geldende lokale situatie.

Daarnaast verdient het aanbeveling rondom de inzet van combinatiefunctionarissen een communicatiestrategie te ontwikkelen naar alle partners en betrokken ambtenaren van onderwijs, sport, cultuur en aanverwante beleidsterreinen, bijvoorbeeld in de vorm van een (digitale) nieuwsbrief.

Toetsingskader

Uit de door partijen in te dienen plannen voor de inzet van combinatiefuncties moet duidelijk blijken:

1. hoe deze een bijdrage leveren aan het leggen van verbindingen tussen onderwijs, sport en cultuur en op welke manier ouders bij de uitvoering worden betrokken;
2. dat de functionarissen breed inzetbaar zijn en werkzaam zijn in tenminste twee van de sectoren: onderwijs, sport, cultuur, opvang of welzijn;
3. dat er sprake is van daadwerkelijke samenwerking tussen scholen, verenigingen en organisaties in de sport- en/of cultuursector;
4. dat de activiteiten (mede) gericht zijn op kinderen en jongeren in de aandachtswijken, dan wel op andere kwetsbare groepen;
5. dat er draagvlak is onder organisaties in de betreffende buurt of wijk voor de aanvraag en dat zij worden betrokken bij de selectie van de betreffende functionaris(sen).

Inhoudelijk moeten de functies een bijdrage leveren aan tenminste twee van onderstaande prioriteiten.

Op het gebied van onderwijs:

- het verbeteren van de kwaliteit van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs op het gebied van sport en cultuur;
- het realiseren van doorgaande leer- en ontwikkelingslijnen, met name gericht op de overgang van primair naar voortgezet onderwijs (t/m de leeftijdscategorie 14 jaar);
- het bestrijden van achterstanden in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs;

Op het gebied van sport:

- het verbeteren van de kwaliteit van het sportaanbod;
- het ontwikkelen van talenten;
- verenigingsondersteuning;
- de realisatie van maatschappelijke stages binnen de sportsector;

Op het gebied van cultuur:

- de inzet van cultuur voor het onderwijs, naschoolse opvang en de wijk;
- het versterken van het cultuureducatieprogramma De Ontdekking in het basisonderwijs;
- het ontwikkelen van talenten;
- de realisatie van maatschappelijke stages binnen de cultuursector.

2.3 Raakvlakken met doelstellingen van de gemeente

De regeling 'Impuls, brede scholen, sport en cultuur' sluit goed aan bij de doelstellingen van de gemeente op het gebied van onderwijs, sport en cultuur, te weten:

1. Brede ontwikkeling in het onderwijsbeleid: wijkgerichte kindvoorzieningen, actieve en gezonde leefstijl (voeding en sport) , ouderbetrokkenheid, maatschappelijke stages en aansluiting tussen werk, school en opvang;
2. Ontwikkelen en ondersteunen van de breedtesport met als doelen: bevorderen van participatie bij voorkeur in de eigen wijk en tegen een betaalbare prijs, integratie, persoonlijke vorming, ontplooiing en gezondheid;
3. Het bevorderen van cultuureducatie en amateurkunst en het betrekken van de jeugd bij verschillende vormen van cultuur;
4. Integrale uitwerkingsprogramma's op het gebied van de sociale infrastructuur in verschillende wijken inzetten, zoals: wijkontwikkelingsplannen, dorpsontwikkelingsplannen en bevordering van leefbaarheid. Combinatiefuncties sluiten aan bij deze ontwikkeling door kinderen en jongeren te betrekken bij hun leefomgeving, sport- en speelactiviteiten te stimuleren, veiligheid te verbeteren en het verenigingsleven te ondersteunen.
5. Het bevorderen van maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid met speciale aandacht voor kwetsbare groepen.

3. Werkwijze

3.1. Doel

Het doel van de evaluatie van de lopende projecten is: in kaart brengen in welke mate de combinatiefuncties een bijdrage leveren aan de doelstellingen van Impuls en of nog steeds wordt voldaan aan het toetsingskader en de gemeentelijke doelstellingen.

Oftewel: wat is de output/opbrengst, gerelateerd aan de landelijke doelstellingen, de doelen van de gemeente, de criteria en het toetsingskader?

Het doel is niet om dit per project in kaart te brengen, maar om op basis van de evaluatie van afzonderlijke projecten, een totaalbeeld te schetsen van de opbrengst van de combinatiefuncties, meer concreet:

1. Opbrengsten, succes- en faalfactoren van de combinatiefuncties;
2. Antwoord op de vraag in welke mate de combinatiefuncties een bijdrage leveren aan de doelstellingen van de Impuls en de doelstellingen van de gemeente Breda;
3. Antwoord op de vraag in welke mate de combinatiefuncties voldoen aan de criteria en het toetsingskader;
4. Ervaringen van betrokken organisaties;
5. Succesfactoren en knelpunten in de uitvoering;
6. Antwoord op de vraag waar meer afstemming en samenwerking mogelijk is;
7. Aanbevelingen met betrekking tot:
 - o de toekomstige opzet van de combinatiefuncties;
 - o de toekomstige verdeling van de combinatiefuncties;
 - o de voorwaarden waaronder de combinatiefuncties moeten worden ingezet en verdeeld;
 - o toekomstige criteria die worden gehanteerd.

De evaluatie is gericht op de lopende combinatiefuncties die zijn gestart in de periode 2008-2010.

3.2. Onderzoeksmethoden

Om de combinatiefuncties te evalueren in termen van doelen, activiteiten en opbrengsten, hebben we verschillende onderzoeksmethoden ingezet:

- Analyse van bestaande informatie op basis van dossieronderzoek: projectinformatie op basis van uitvoeringsprogramma's- en plannen, aanvragen, toekenningen, afwijzingen, en verantwoordingsinformatie van en door organisaties;
- Analyse van aanvullende informatie: digitale enquêtes onder en verdiepende interviews met betrokken partijen;
- Analyse van aanvullende informatie uit een door de combinatiefunctionarissen bijgehouden tijdregistratiesysteem, ontwikkeld door O&I en de opdrachtgever, waarin zij gedurende 2 weken hebben ingevuld welke activiteiten zij uitvoerden, op welke locatie, aantal uren per dag, aantal deelnemers en samenwerkende organisaties.

Bestaande informatie op basis van dossieronderzoek

De analyse van informatie uit gemeentelijke stukken, aanvragen, toekenningen, afwijzingen en verantwoordingsinformatie van en door organisaties bood een eerste inzicht in de activiteiten die zijn ondernomen om uitvoering te geven aan de Impuls: wat

voor projecten er lopen, welke combinatiefuncties er zijn, welke werkzaamheden de functionarissen uitvoeren, met welk doel, voor en met wie, de betrokken organisaties, de verdeling per sector en gebieden, de werkgevers en de beoogde resultaten. Analyse van de dossiers zegt – zij het in geringe mate – ook iets over de opbrengst van de combinatiefuncties in termen van doelstellingen, criteria en toetsingskader. Tot slot heeft het dossieronderzoek input geleverd voor wat aan nader onderzoek nodig was om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Aanvullende informatie uit enquêtes en interviews

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, bleek veel aanvullende informatie nodig. Deze hebben we verzameld door onder alle betrokken partijen een digitale enquête uit te zetten.

De doelstellingen van de Impuls alsmede de Bredase criteria en doelen dienden als basis voor de digitale vragenlijsten. De volgende doelgroepen hebben een digitale enquête ontvangen: de organisaties die aanvragen hebben ingediend die zijn toegekend (werkgevers); de combinatiefunctionarissen; scholen voor primair onderwijs en sportverenigingen.

Iedere doelgroep ontving een eigen vragenlijst. In de enquêtes is zowel gevraagd naar concrete feiten (project, werkzaamheden, activiteiten, gemaakte afspraken en doelen) als naar ervaringen (samenwerking, communicatie, afstemming, ervaren successen en knelpunten) als naar resultaten (de opbrengst van de lopende projecten voor alle betrokken partijen, gerelateerd aan de landelijke en lokale doelstellingen).

Culturele instellingen en scholen in het voortgezet onderwijs hebben, in overleg met de opdrachtgever, geen vragenlijst ontvangen, aangezien in deze sectoren combinatiefunctionarissen nog weinig werkzaamheden verrichten. Wel is het voortgezet onderwijs als werkgever uitgebreid aan het woord geweest in de interviews die zijn gehouden. De cultuursector en het voortgezet onderwijs komen in het vervolgtraject (meerjaren uitvoeringsplan 2012-2014) aan bod.

Voorafgaand aan de digitale enquêtes hebben we een aantal verdiepende gesprekken gevoerd met sleutelpersonen: een combinatiefunctionaris, een directeur primair onderwijs en een drietal organisaties/werkgevers uit verschillende geledingen. Deze gesprekken gaven op een snelle en verdiepende manier inzicht in wat zij doen, wat hun ervaringen zijn met de combinatiefuncties, wat het web aan organisaties rondom een combinatiefunctionaris behelst en wat de meningen van eenieder zijn over de opzet, de uitvoering, de samenwerking en de opbrengsten van de combinatiefuncties. Tevens gaven de verkennende interviews veel inhoudelijke input voor de ontwikkeling van de vragenlijsten.

Aanvullende informatie uit tijdregistratiesysteem

Tot slot is de combinatiefunctionarissen gevraagd twee weken hun werkzaamheden en deelnamecijfers bij te houden in een tijdregistratiesysteem, ontwikkeld door O&I en de opdrachtgever. De combinatiefunctionarissen hebben daarin gedurende deze periode bijgehouden welke activiteiten zij uitvoerden, op welke locatie, aantal uren per dag, aantal deelnemers en samenwerkende organisaties. Dit gaf als derde bron inzicht in het functioneren van de combinatiefuncties.

4. Resultaten

4.1 Stand van zaken

Momenteel zijn in Breda 29 combinatiefunctionarissen actief voor in totaal ruim 16 fte, verdeeld over 13 projecten. Breda loopt daarmee goed op koers met de landelijke doelstelling. Het aantal organisaties bij wie de combinatiefunctionarissen werkzaam zijn, oftewel het aantal werkgevers, bedraagt 6: bij 3 organisaties loopt meer dan 1 project: 1 organisatie heeft 4 projecten, 2 organisaties hebben ieder 2 projecten. De werkgevers zijn één welzijnsinstelling, drie organisaties die zich richten op sportstimulering, een ROC (voortgezet onderwijs) en een culturele instelling.

Leidraad voor de verdeling van functies over de verschillende sectoren, is de verdeling van het rijk. Op dit moment is deze leidraad: primair onderwijs: 34%; voortgezet onderwijs: 10%; cultuur: 6%; sport: 50%. In Breda is de verhouding nagenoeg conform de leidraad zoals het rijk die heeft geformuleerd, namelijk: 33%, 12%, 9% en 46%.

Bijna alle combinatiefunctionarissen zijn werkzaam in het primair onderwijs (uitgedrukt in fte is dat 5,4 fte =33%) en in de sport (7,35 fte = 46%); de combinatie primair onderwijs - sport is ook de combinatie die in Breda het meest voorkomt, namelijk in 11 van de 13 projecten.

5 combinatiefunctionarissen houden zich, verdeeld over 3 projecten, bezig met cultuur: uitgedrukt in 1.47 fte (=9%), organiseren zij binnen- en buitenschoolse activiteiten om kinderen vertrouwd te maken met cultuur en amateurkunst en om cultuurdeelname te bevorderen. Eén combinatiefunctionaris, werkzaam bij een culturele instelling, heeft cultuur als hoofdtaak, met als doelstellingen de kwaliteit van het cultuuronderwijs te verbeteren, cultuurdeelname en cultuurtalent bij kinderen te bevorderen en een breder cultuuraanbod op en na school te realiseren. De andere 4 combinatiefunctionarissen hebben cultuur als neventaak bij het realiseren van het realiseren van een breed sport- en cultuuraanbod op en na school, waarbij sport de nadruk heeft.

Bij het voortgezet onderwijs zijn 7 combinatiefunctionarissen betrokken voor 1,85 fte (=12%), daarbij uitgaand van indeling in fte per sector door de gemeente, die uitgaat van de sectoren waarop een project zich richt. In 2 projecten gebeurt dit met het ROC als werkgever, waarbij vakdocenten lichamelijke opvoeding zich als combinatiefunctionaris inzetten voor het primair onderwijs en voor de wijk, met als voornaamste doel kinderen kennis te laten maken met sportactiviteiten en sportverenigingen, kinderen toe te leiden naar sportverenigingen en om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs te versterken. In beperkte mate zijn de combinatiefunctionarissen bezig met activiteiten voor het voortgezet onderwijs in de vorm van verbetering van de kwaliteit van het sport- en cultuuronderwijs of het bevorderen van sport- en cultuurdeelname. Dat heeft voornamelijk te maken met het feit dat in het voortgezet onderwijs reeds vakleerkrachten voor sport- en cultuuronderwijs werkzaam zijn, waardoor er minder noodzaak is voor ondersteuning van lichamelijke opvoeding en cultuuronderwijs door combinatiefunctionarissen dan in het primair onderwijs het geval is. Bepalend voor het bereik van jongeren in het voortgezet onderwijs of jongeren in deze leeftijdscategorie, zijn de buitenschoolse activiteiten.

4.2 Respons

Naast het dossieronderzoek en de verdiepende interviews, zijn de resultaten van deze evaluatie grotendeels gebaseerd op de uitkomsten van de digitale enquêtes. Deze konden ingevuld worden tussen 18 februari en 2 maart 2010. De respons op de vragenlijsten is hoog te noemen: 13 van de 29 combinatiefunctionarissen = 45%; 6 van de 13 contactpersonen bij organisaties = 46%; 20 van de 46 contactpersonen bij scholen primair onderwijs = 43%; 18 van de 36 contactpersonen bij sportverenigingen = 50%.

De netto respons in het onderwijs en de sport is lager: 8 van de 20 scholen geven aan dat bij hun school geen combinatiefunctionaris betrokken is, dat wil zeggen dat de netto respons 12 bedraagt = 27%. Daarnaast geven 14 van de 18 sportverenigingen aan dat bij hun vereniging geen combinatiefunctionaris of sportcoach betrokken is, dat wil zeggen dat de netto respons 4 bedraagt = 11%. Het is niet duidelijk hoe het komt dat deze respondenten niet weten dat bij hun school of vereniging een combinatiefunctionaris actief is, onderzoek hiernaar maakte ook geen onderdeel uit van deze evaluatie.

4.3 Werkzaamheden van de combinatiefunctionarissen

Op basis van het tijdschrijven van combinatiefunctionarissen zijn sport- en cultuuractiviteiten duidelijk te benoemen, maar vaak zijn bij buitenschoolse activiteiten het sport- of cultuurdeel niet goed te scheiden. Wij onderscheiden daarom werkzaamheden ten behoeve van sportactiviteiten, cultuuractiviteiten en buitenschoolse activiteiten. Deze werkzaamheden hebben we verder onderverdeeld in:

- voorbereiden activiteit, overleg, ondersteuning, beleid;
- uitvoeren activiteit (op school of buiten school);
- administratie.

In totaal gaat het om 126 werkzaamheden voor sportactiviteiten (47%), 60 werkzaamheden voor cultuuractiviteiten (23%) en 80 werkzaamheden voor buitenschoolse activiteiten (30%). De helft (50% - 55%) van de werkzaamheden voor de sport- en buitenschoolse activiteiten betreft de uitvoering van de activiteiten, 44% voor de voorbereiding, ondersteuning en overleg en 7% tot 11% administratieve werkzaamheden. Qua tijdsbesteding zijn de betreffende combinatiefunctionarissen ook de meeste tijd – namelijk 50% tot 57% van hun werktijd – bezig met het uitvoeren van sportactiviteiten of buitenschoolse activiteiten op of buiten school. Dit beeld past bij de projectopzet: combinatiefunctionarissen in de sport zijn gericht op het aanbieden van activiteiten.

De deelname per sportactiviteit is gemiddeld 50 kinderen (als de activiteit op school plaatsvindt) en 33 kinderen (als de activiteit buiten school plaatsvindt). Per buitenschoolse activiteit is de deelname gemiddeld 24 kinderen (als de activiteit op school plaatsvindt) en 18 kinderen (als de activiteit buiten school plaatsvindt).

Bij de cultuuractiviteiten is 5% van de werkzaamheden het uitvoeren van activiteiten buiten school. Het overgrote deel is voorbereiding, ondersteuning, overleg en administratieve werkzaamheden. Dat kost de combinatiefunctionarissen tweederde van hun werktijd. Het uitvoeren van cultuuractiviteiten neemt een derde van hun werktijd in beslag. De gemiddelde deelname aan de 3 cultuuractiviteiten die buiten school hebben plaatsgevonden is 18 kinderen. Ook hier past het beeld bij de projectopzet: voor cultuur wordt voornamelijk ingezet op het coördineren en verbinden van reeds bestaande activiteiten.

4.4 Opbrengsten van de combinatiefuncties

In deze paragraaf vatten we – op basis van de interviews, digitale enquêtes, dossiers en de 13 ingevulde tijdregistratieformulieren door combinatiefunctionarissen – de belangrijkste opbrengsten van de combinatiefuncties samen. We doen dit op basis van de landelijke en lokale doelstellingen, het in Breda gehanteerde toetsingskader en de in Breda vastgestelde criteria.

4.4.1 Toetsingskader

De combinatiefuncties voldoen aan bijna alle voorwaarden van het gemeentelijk toetsingskader. Alle 13 combinatiefunctionarissen die de vragenlijst hebben ingevuld, geven aan in minstens twee sectoren werkzaam te zijn: in de meeste gevallen (11 van de 13) in de combinatie primair onderwijs, sport en daarnaast nog een of meer andere sectoren (voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, cultuur, welzijn of buitenschoolse opvang). Ook de 6 contactpersonen bij organisaties geven allen aan dat hun combinatiefunctionaris(en) in minstens twee sectoren werkzaam is/ zijn, waarvan in 4 van de 6 gevallen in de combinatie primair onderwijs - sport en daarnaast nog een andere sector (voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, cultuur of welzijn). Ook uit de dossiers blijkt dat de combinatiefunctionarissen elk in minstens twee sectoren werkzaam zijn.

De combinatiefunctionarissen voeren diverse werkzaamheden uit en zijn breed inzetbaar: voor 12 van de 13 is de belangrijkste werkzaamheid: kinderen kennis laten maken met verschillende sporten en sportverenigingen. Meer dan de helft noemt daarnaast het organiseren van sportactiviteiten op school en na school, verenigingsondersteuning in de vorm van: het toeleiden van nieuwe leden naar verenigingen en daarnaast ouders betrekken door onder andere het geven van voorlichting aan ouders maar ook aan bestuurders en kinderen. Cultuur op en na school alsook ondersteuning van culturele instellingen gebeurt in Breda (conform de landelijke richtlijn voor verdeling van fte) in mindere mate in projecten, alhoewel nog altijd 5 combinatiefunctionarissen, verdeeld over 3 projecten, zich bezig houden met binnen- en buitenschoolse cultuuractiviteiten. Eén combinatiefunctionaris, werkzaam bij een culturele instelling, heeft cultuur als hoofdtaak met als doel de kwaliteit van het cultuuronderwijs te verbeteren, cultuurdeelname en cultuurtalent bij kinderen te bevorderen en een breder naschools cultuuraanbod te bewerkstelligen. De andere 4 combinatiefunctionarissen hebben cultuur als neventaak bij het realiseren van het realiseren van een breed sport- en cultuuraanbod op en na school, waarbij sport de nadruk heeft.

Uitvoerende sportactiviteiten op en na school zijn de meest voorkomende werkzaamheden: kinderen kennis laten maken met verschillende sporten en sportverenigingen, bepaalde vormen van verenigingsondersteuning (ouders betrekken, voorlichting geven en nieuwe leden werven) en het zorgen voor samenwerking tussen onderwijs, sport, cultuur en andere sectoren. Dit beeld komt ook naar voren uit de ingevulde tijdregistratiesystemen en wordt ook bevestigd door scholen en sportverenigingen. Maar er vinden ook coördinerende werkzaamheden plaats, managementtaken en beleidsmatig werk. Wanneer het de 4 sportverenigingen wordt gevraagd, noemen ze als werkzaamheden van de combinatiefunctionaris vrijwel unaniem alle verenigingsondersteunende werkzaamheden, dus ook het begeleiden van trainers en stagiaires, ondersteuning van het verenigingsbestuur, administratie en coördinerende taken.

10 van de 13 combinatiefunctionarissen houden zich actief bezig met het leggen van verbindingen, het opbouwen en onderhouden van samenwerking tussen onderwijs en sport; 9 met de samenwerking tussen onderwijs en andere sectoren, wat ook een belangrijk element van het toetsingskader is.

7 van de 13 combinatiefunctionarissen richten zich op kinderen en jongeren in een bepaalde wijk, waarvan we uit de dossiers weten dat dit veelal aandachtswijken betreft. Dit wordt ook bevestigd in de enquêtes: wijken die genoemd worden als aandachtsgebied liggen merendeels in Breda-Noord (genoemd worden: Noord-Oost, Noord-West, Geeren-Noord en Haagse Beemden) en daarnaast ook Heuvel en Hoge Vucht. 7 combinatiefunctionarissen richten hun activiteiten op allochtone kinderen en jongeren; 1 specifiek op kinderen met een beperking. 3 van de 4 sportverenigingen bevestigen het beeld dat de combinatiefunctionarissen zich richten op een aandachtswijk; eveneens 3 van de 4 noemen allochtone kinderen en jongeren als doelgroep. Van de werkgevers geven 2 van de 6 aan zich te richten op allochtone kinderen en jongeren en 3 dat ze zich richten op kinderen en jongeren in een bepaalde wijk, namelijk Breda-Noord, Haagse Beemden, Kesteren en een combinatie van diverse wijken. De activiteiten zijn dus inderdaad mede gericht op kinderen en jongeren in de aandachtswijken, dan wel op "kwetsbare groepen", i.c. kinderen met een beperking. De belangrijkste doelgroep (90%) betreft overigens alle leerlingen in het primair onderwijs (onderbouw, middenbouw en bovenbouw) en kinderen 4-12 jaar in het algemeen, zo geven zowel combinatiefunctionarissen, scholen, organisaties als sportverenigingen aan. Dit is ook de achtergrond van de Impuls en de Bredase invulling: een brede ontwikkeling en aanbod voor alle kinderen, met een specifieke aandacht voor kinderen in aandachtsgebieden en andere kwetsbaarder groepen. Jongeren tussen de 13 en 18 jaar worden door 2 combinatiefunctionarissen als doelgroep genoemd.

De belangrijkste ingang om de kinderen te bereiken zijn de scholen: aanwezig zijn tijdens gymlessen en bij ouderavonden, clinics verzorgen, goede PR, presenteren van zichzelf, sportshows (om meteen ook ouders kennis te laten maken met het aanbod en de mogelijkheden), informatie in de schoolkrant plaatsen et cetera zijn volgens alle betrokken partijen de beste en ook meest toegepaste manieren.

De samenwerking tussen betrokken partijen wordt veelal als positief ervaren en er is veel draagvlak onder betrokken partijen om projecten tot een succes te maken. Knelpunten in de samenwerking zijn er echter ook. Sommige scholen en sportverenigingen missen een gezamenlijke visie op verantwoordelijkheidsverdeling, verdeling over de sectoren, rol van de gemeente, functie van de combinatiefunctionaris, financiering en werkgeverschap. Bij de toekomstige opzet van de combinatiefuncties zou hier (qua inhoud en communicatie) rekening mee gehouden moeten worden. Draagvlak bij partners bij het opzetten van een profiel van de combinatiefunctionaris en tijdig het onderwijs en de sportsector betrekken blijken belangrijke voorwaarden voor succes te zijn. Met name scholen zien de kracht van projecten in samenhang en goede samenwerking, zo blijkt uit de gegeven antwoorden. Scholen zitten immers al vaak aan tafel in veel maatschappelijke kwesties en er wordt veel van hun verantwoordelijkheid verwacht. Sport en bewegen zien ze als een belangrijke taak, maar ze worden afgerekend op andere prestaties. Scholen in het primair onderwijs zijn blij met iedere vorm van ondersteuning van het bewegingsonderwijs of het verbeteren van de kwaliteit van het cultuuronderwijs. Gezien hun spilfunctie is het echter van belang dat ze van meet af aan betrokken worden, anders blijven ook andere partijen daar tegenaan lopen in het samen bereiken van doelstellingen.

Een herbezinning op het toetsingskader valt te overwegen waar het de aandachtswijken en brede inzetbaarheid van combinatiefunctionarissen betreft. In de interviews en in de vrije ruimte in de vragenlijsten, is vaak opgemerkt dat sport zo belangrijk is voor de gezondheid en het sociaal functioneren van kinderen ook op latere leeftijd, dat de bevordering daarvan niet alleen plaats zou moeten vinden in aandachtswijken, maar in alle wijken en voor alle kinderen. De brede inzetbaarheid van combinatiefunctionarissen is een andere belangrijke eis, maar de vraag is hoe breed die inzetbaarheid moet zijn. De grote diversiteit aan taken en werkzaamheden heeft volgens sommigen (ook betrokken instellingen, scholen en sportverenigingen) ook een keerzijde, namelijk dat het leuke aan de diversiteit van werkzaamheden (ook het enthousiasme en het “pionieren”) ook een nadeel kan zijn op langere termijn, namelijk onduidelijkheid over het concrete takenpakket van een combinatiefunctionaris en de meerwaarde voor scholen, kinderen en verenigingen. Bij de consolidatie van de combinatiefuncties moet hiermee rekening worden gehouden.

4.4.2 Criteria

Behoudens het criterium dat de inzet van de combinatiefuncties ten goede moet komen aan aandachtswijken en het criterium dat, voor de verdeling van functies over de verschillende sectoren, de verdeling van het rijk leidraad is (aan deze criteria wordt voldaan), wordt aan de overige criteria minder voldaan. Er is een grote diversiteit aan organisaties, projecten en werkzaamheden, waar met veel enthousiasme en draagvlak onder alle betrokken partners en deelnemende kinderen wordt gewerkt, maar planmatig en gericht is de inzet onvoldoende. Na de start van de Impuls in Breda, de vaststelling van het toetsingskader en de criteria, zijn aanvragen beoordeeld, subsidies verstrekt en zijn partijen met veel enthousiasme aan de slag gegaan. Dit heeft tot veel succes geleid, maar er is door deze aanpak ook in enige mate sprake van versnippering van functies, overlap in doelstellingen, doelgroepen, activiteiten en de gebieden waarin de combinatiefunctionarissen werkzaam zijn. Ook aan het criterium dat combinatiefunctionarissen – gezien hun veelzijdige functie die verschillende competenties vraagt – adequaat moeten worden aangestuurd en bijgeschoold, wordt niet altijd goed voldaan. Veel combinatiefunctionarissen (77%) zijn niet tevreden over de begeleiding en ondersteuning bij hun werk. Ook aspecten als organisatievorm, werkgeverschap, cofinanciering, uitbreiding naar de buitenschoolse opvang (wordt niet door het rijk gefinancierd, maar kan van grote meerwaarde zijn) zijn niet voldoende duidelijk in projectplannen. Daarnaast blijkt het criterium om, rondom de inzet van combinatiefunctionarissen, een communicatiestrategie te ontwikkelen naar alle partners bij de gemeente en in de stad, op dit moment nog niet optimaal. Voor ambtenaren is zichtbaar dat in de begroting veel investeringen zijn gereserveerd voor de inzet van combinatiefunctionarissen, maar bij betrokken partners in de stad heerst onduidelijkheid over wat er nu gaat gebeuren met de combinatiefuncties.

4.4.3 Doelstellingen

De belangrijkste doelstellingen, waaraan de combinatiefuncties, op minstens twee punten, een bijdrage moeten leveren zijn:

- verbetering van de kwaliteit van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs op het gebied van sport en cultuur en het bestrijden van achterstanden;
- versterking en ondersteuning van sportverenigingen;
- stimulering van een goed sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle kinderen;

- talentontwikkeling van kinderen op het terrein van sport en cultuur;
- versterking van het cultuureducatieprogramma De Ontdekking in het primair onderwijs;
- bevorderen dat kinderen aan actieve kunstbeoefening gaan doen en culturele voorstellingen bezoeken;
- bevorderen dat meer kinderen sporten en bewegen;
- het zorgen voor verbindingen en daadwerkelijke samenwerking tussen scholen, verenigingen en organisaties in de sport- en/of cultuursector;
- het betrekken van ouders bij de uitvoering.

Hieronder wordt puntsgewijs weergegeven in welke mate de combinatiefuncties aan deze doelstellingen voldoen

Verbetering van de kwaliteit van het sport- en cultuuronderwijs

Van de 13 combinatiefunctionarissen richten 6 zich op het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs; 4 van hen zeggen daar ook in te slagen. 5 van de 13 combinatiefunctionarissen richten zich op het verbeteren van de kwaliteit van het cultuuronderwijs in het primair onderwijs, in bijna alle gevallen (op één na), als nevenactiviteit. Twee van de 5 zeggen daar ook in te slagen. Ook bij de organisaties noemen 4 van de 6 het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs als doelstelling (die ook wordt bereikt), 4 noemen tevens het speciaal onderwijs. 4 van de 12 scholen in het primair onderwijs zijn van mening dat de inzet van de combinatiefunctionaris ook daadwerkelijk heeft geleid tot verbetering van de kwaliteit van het sportaanbod op school, 2 vinden dat dit enigszins het geval is. 1 School is van mening dat de combinatiefunctionaris ervoor heeft gezorgd dat de kwaliteit van het cultuuraanbod op school is verbeterd, 2 vinden dit enigszins het geval. Voor het overige deel van de scholen is de vraag niet van toepassing.

Samengevat wordt het verbeteren van de kwaliteit van het sportaanbod op basisscholen dus volgens de helft van de betrokkenen (scholen, combinatiefunctionarissen) bereikt; een derde is daar echt zeker van. Over cultuur valt op dit moment nog minder te zeggen, omdat dit nog minder prioriteit heeft in de meeste projecten en scholen er daarom nog niet veel over kunnen zeggen. Voor de meeste combinatiefunctionarissen is cultuur geen hoofdactiviteit, conform de richtlijn voor verdeling van fte. Van de 5 die cultuur in hun takenpakket hebben, zien 4 vooral een verbetering van de kwaliteit van het naschools cultuuraanbod, een toename van kinderen die culturele voorstellingen bezoeken, amateurkunst beoefenen en hun talenten ontwikkelen. Cultuur bewijst zijn opbrengst tot nu toe vooral buiten school en minder op school, met een nadrukkelijke focus op primair onderwijs. Dat laatste geldt overigens ook voor de sport in het voortgezet onderwijs. Volgens 1 combinatiefunctionaris en 1 organisatie is het voortgezet onderwijs een sector waar men zich op richt. Dit heeft ook te maken met het feit dat in het voortgezet onderwijs reeds vakleerkrachten cultuur en sport werkzaam zijn, waardoor de inzet van combinatiefunctionarissen hier minder nodig is. Ook speelt de verdeling van fte over het onderwijs (34% primair, 10% voortgezet) een rol. Het bevorderen van meer sport- en cultuurdeelname en het ontwikkelen van talenten onder jongeren in deze leeftijdscategorie zou, volgens de meeste geïnterviewden, moeten plaatsvinden door buitenschoolse activiteiten.

Verenigingsondersteuning

Een derde van de combinatiefunctionarissen is van mening dat, door zijn of haar werk, sportverenigingen zijn versterkt. Bij de 6 organisaties vindt 80% (4 respondenten) dat. Van de 4 sportverenigingen zijn de meeste van mening dat de combinatiefunctionaris op bijna alle aspecten resultaat boekt, zowel op het terrein van profilering (kinderen op school en op de vereniging kennis laten maken met de sportvereniging) als organisatorische ondersteuning (toeleiden van meer leden, ouders betrekken bij verenigingsactiviteiten, begeleiden van trainers, begeleiden van stagiaires, voorlichting geven, ondersteunen van het verenigingsbestuur, administratie en coördinerende taken).

Stimulering van een goed sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle kinderen

Stimulering van een goed sport- en beweegaanbod op en na school is een belangrijke landelijke doelstelling. De meeste combinatiefunctionarissen (ca. 70%) noemen beide dan ook als belangrijkste werkzaamheden. Een derde is van mening dat hierdoor de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs ook is verbeterd. Voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs worden minder genoemd, maar door het bestaan van vakleerkrachten in het voortgezet onderwijs ligt daar ook minder de focus, zoals eerder opgemerkt. Een veel hoger percentage van 70% (9 respondenten) is van mening dat hij of zij heeft bereikt dat de kwaliteit van het naschools sportaanbod is verbeterd. Bijna alle werkgevers zijn van mening dat de combinatiefunctionaris beide doelen bereikt: op school en buiten school. Vragen we het aan de scholen en sportverenigingen, dan antwoordt de helft van de scholen dat door de inzet van de combinatiefunctionaris de kwaliteit van het sportaanbod op school is verbeterd, 5 scholen (42%) vinden dat de kwaliteit van het naschools sportaanbod is verbeterd. 8 Scholen (tweederde) zijn van mening dat de inzet van de combinatiefunctionaris(sen) heeft geleid tot extra aanbod van sportactiviteiten. Van de 4 sportverenigingen zijn er 2 die van mening zijn dat de kwaliteit van het sportaanbod op scholen in het primair onderwijs is verbeterd, eveneens 2 onderschrijven dit wat betreft het sportaanbod bij hun sportvereniging en eveneens 2 zijn van mening dat de combinatiefunctionaris heeft gezorgd voor een extra aanbod van sportactiviteiten.

Talentontwikkeling van kinderen op het terrein van sport en cultuur

Talentontwikkeling van kinderen op het terrein van sport zien 8 combinatiefunctionarissen (62%) als een behaald resultaat van hun werk, terwijl 11 (85%) het ook als een te behalen doelstelling zien. 3 van de 6 werkgevers (50%) zijn van mening dat de combinatiefunctionaris dit doel bereikt. Eveneens 3 zien dit ook als een te bereiken doelstelling. Organisaties en combinatiefunctionarissen verschillen hierin dus enigszins van opvatting. 3 van de 4 sportverenigingen zijn van mening dat de combinatiefunctionaris heeft bijgedragen aan het ontwikkelen van sporttalent bij kinderen, van de 12 scholen vinden 5 dit (enigszins) het geval.

4 combinatiefunctionarissen (30%) bereiken talentontwikkeling van kinderen volgens eigen zeggen op het terrein van cultuur. Aangezien cultuur een geringer onderdeel van de inzet van combinatiefunctionarissen vormt, is het verschil met sport ook niet verwonderlijk. Door deelnemende organisaties is deze vraag over cultuur dan ook door slechts 1 van de 6 beantwoord. Volgens 1 school heeft de inzet van de combinatiefunctionaris geleid tot de ontwikkeling van cultuurtalent bij kinderen, volgens 3 scholen is dit enigszins gelukt.

Versterking van het cultuureducatieprogramma De Ontdekking en bevorderen dat kinderen aan actieve kunstbeoefening doen en culturele voorstellingen bezoeken

Op het gebied van cultuur dienen combinatiefuncties een bijdrage te leveren aan de inzet van cultuur voor het onderwijs, naschoolse opvang en de wijk. Niet alleen in de vorm van talentontwikkeling, maar ook door kinderen vertrouwd te maken met kunst en cultuur: bevorderen dat kinderen aan actieve kunstbeoefening gaan doen en dat ze culturele voorstellingen bezoeken. 5 combinatiefunctionarissen geven aan dat zij zich richten op het laten kennis maken van kinderen met verschillende vormen van kunst en cultuur, onder andere door het organiseren van cultuuractiviteiten op en na school, het ondersteunen van culturele instellingen en het betrekken van ouders daarbij en het opbouwen en onderhouden van de samenwerking tussen onderwijs en de culturele sector. Het versterken van De Ontdekking is een doelstelling van 2 combinatiefunctionarissen; 1 van hen bereikt deze doelstelling ook. 4 combinatiefunctionarissen hebben als doel dat meer kinderen culturele voorstellingen bezoeken (2 slagen daar tot nu toe ook in), 6 willen bevorderen dat meer kinderen amateurkunst beoefenen (4 slagen daar ook in). Geen van de 12 scholen geeft aan dat De Ontdekking is versterkt, wat overeenkomt met de resultaten onder combinatiefunctionarissen. Daarbij moet worden aangetekend dat de combinatiefunctionaris die de versterking van De Ontdekking als taak heeft, korter dan één jaar als combinatiefunctionaris werkzaam is. Geen van de scholen kan verder een antwoord geven op de vraag of meer kinderen culturele voorstellingen bezoeken of dat meer kinderen schilderen, dansen, tekenen of musiceren. Over het effect van de combinatiefuncties is op dit punt dus nog niet veel te zeggen.

Bevorderen dat meer kinderen sporten en bewegen

Voor 5 van de 6 betrokken contactpersonen bij organisaties is een doelstelling dat meer kinderen gaan sporten en bewegen buiten de reguliere sportlessen op school; volgens alle 5 wordt deze doelstelling ook bereikt. 12 van de 13 combinatiefunctionarissen geven aan dat deze doelstelling wordt bereikt. Alle 4 sportverenigingen ervaren het ook als bereikt resultaat van de combinatiefuncties. Van de 12 scholen kunnen 5 dit bevestigen, de andere 7 weten het niet.

Het zorgen voor verbindingen en daadwerkelijke samenwerking tussen scholen, verenigingen en organisaties in de sport- en/of cultuursector

Het leggen van verbindingen tussen onderwijs, sport en cultuur wordt door de gemeente alsook door alle betrokken partners gezien als een belangrijke prioriteit. Uit de door partijen in te dienen plannen voor de inzet van combinatiefuncties moet dan ook duidelijk blijken hoe deze een bijdrage leveren aan het leggen van verbindingen tussen onderwijs, sport en cultuur. Voor 10 van de 13 combinatiefunctionarissen is dit dan ook een belangrijke activiteit. De werkgevers ervaren de samenwerking tussen onderwijs, sport en andere sectoren vrijwel unaniem als een succes. Van de 4 sportverenigingen is er eentje positief over de samenwerking, de andere 3 kunnen er nog niet veel over zeggen. Van de 12 scholen zijn er 4 positief over de samenwerking met sportverenigingen, over de samenwerking met andere scholen en met culturele instellingen weet de meerderheid niet te zeggen of deze beter is geworden. De tevredenheid onder combinatiefunctionarissen over de samenwerking met scholen in het primair onderwijs is erg groot (85% is hierover tevreden), samenwerking met het voortgezet en speciaal onderwijs is volgens de helft tot driekwart niet aan de orde, over de samenwerking met sportverenigingen zijn 5 combinatiefunctionarissen (39%) tevreden: hetzelfde geldt voor de tevredenheid over de samenwerking met culturele instellingen en andere organisaties.

Dan de betrokkenheid van ouders: dit is een belangrijk doel van de combinatiefuncties, maar het is niet altijd even makkelijk te bereiken voor combinatiefunctionarissen. Organisaties bevestigen dit. Zo ook scholen, waarbij overigens de meerderheid niet precies weet of de betrokkenheid van ouders is toegenomen. Volgens 3 van de 4 sportverenigingen zijn dankzij de inzet van de combinatiefunctionaris meer ouders betrokken en/of actief geworden bij de vereniging. Dus op dat punt lijkt, met enige voorzichtigheid gezien de lage respons, het doel bereikt te worden.

4.5 Succes- en faalfactoren

Successen van de combinatiefuncties zijn op dit moment volgens de meningen en ervaringen van alle betrokkenen:

- een groter en beter naschools sport- en beweegaanbod;
- meer kinderen zijn gaan sporten en bewegen en hebben plezier in de sport- en beweegactiviteiten;
- meer kinderen kunnen hun talenten ontwikkelen op sportief terrein;
- grote diversiteit aan werkzaamheden en samenwerkingsverbanden.

Andere veel genoemde successen, waar wat meer verdeeldheid over bestaat, zijn:

- verbetering van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs;
- versterking van sportverenigingen, vooral wat betreft de mogelijkheid om kinderen kennis te laten maken met verenigingen (ongeacht of dit ook altijd leidt tot meer leden).

Bepalende succesfactoren die worden genoemd zijn:

- de kwaliteit van het aanbod op school en buiten school;
- de competenties van de combinatiefunctionaris, zoals: snel kunnen schakelen, veel op de scholen en de verenigingen komen, zorgen dat hij of zij een bekend gezicht is;
- goede PR en communicatie naar kinderen voor wie het aanbod bedoeld is;
- goede communicatie tussen combinatiefunctionarissen;
- goede samenwerking tussen betrokken scholen, verenigingen, werkgevers en combinatiefunctionarissen; goede afspraken maken, vertrouwen hebben in elkaar, hetzelfde doel nastreven, betrokkenheid, regelmatig overleg;
- bekendheid van de combinatiefunctionaris in de wijk waar hij/zij werkt;
- betrokkenheid van ouders;
- de school als belangrijkste plaats om kinderen te vinden en te binden;
- continuïteit: kinderen blijven volgen. Dat is wat nog weinig gebeurt. Activiteiten vinden plaats op projectbasis; wanneer kinderen niet meer tot de doelgroep behoren of niet meer deelnemen, zijn ze veelal "uit het oog".

Aspecten waarop de combinatiefuncties minder succesvol zijn, zijn:

- veel combinatiefunctionarissen werken parttime; daardoor is er relatief veel overhead en minder mogelijkheden tot leereffect, uitwisseling en het kunnen bereiken van alle doelstellingen;
- versterken van sportverenigingen: tot nu toe heeft de inzet van de combinatiefuncties nog niet tot veel meer nieuwe leden geleid, alhoewel de sportverenigingen dit wel als een behaald resultaat benoemen;
- projecten in het voortgezet onderwijs en cultuur als sectoren zijn nog niet in voldoende mate van de grond gekomen om hierover uitspraken te kunnen doen;

- wisselend oordeel over de vraag welke kinderen meer zijn gaan sporten en bewegen: volgens sommigen zijn dat degenen die toch al veel sportten, volgens anderen ook doelgroepen die normaal gesproken niet sporten en bewegen;
- betrokkenheid van ouders blijft, hoewel er wel vooruitgang wordt geboekt, lastig;
- nog niet alle doelgroepen worden bereikt;
- combinatiefunctionarissen zijn enthousiast over hun functie en de diversiteit aan werkzaamheden, maar minder tevreden met de uitvoerbaarheid van hun takenpakket (te veel taken in te weinig tijd), begeleiding en ondersteuning bij hun werk en de wijze waarop het werkgeverschap is geregeld.

Bepalende faalfactoren en verbeterpunten die door de respondenten worden genoemd zijn:

- geen gemeenschappelijk doel hebben/zorgen voor een gemeenschappelijk doel en bereidheid tot samenwerking is noodzakelijk;
- de juiste mensen bij elkaar zien te verzamelen wanneer dat niet het geval is;
- ouders zijn moeilijk te betrekken bij wat hun kind wil en om contact mee te maken; samenwerking met ouders verloopt stroef;
- niet alle ouders hebben voldoende financiële middelen om hun kind lid te maken van een sportvereniging of culturele instelling;
- taalproblemen bemoeilijken het contact met allochtone ouders;
- geen goed plan van aanpak c.q. een duidelijker plan van aanpak maken met heldere en realistische doelen voor alle partijen;
- niet kunnen uitbreiden naar meer dan 1 combinatiefunctionaris c.q. gebrek aan capaciteit; zorgen voor meer capaciteit en deskundigheid;
- de competenties van de combinatiefunctionarissen: daarin is veel verschil;
- vervoersmogelijkheden zouden beter kunnen; de afstand naar de sportactiviteiten of verenigingen is soms een probleem;
- de scholen in het primair onderwijs vormen de beste ingang om kinderen te bereiken;
- kinderen die verder weg wonen of op het speciaal onderwijs zitten, zijn moeilijker te bereiken, daar moet meer tijd en energie in worden gestoken;
- de combinatiefunctionaris heeft te weinig tijd om alle doelen te realiseren.

4.6 Afstemming en samenwerking

Zoals reeds beschreven onder 4.4.3. wordt het leggen van verbindingen tussen onderwijs, sport en cultuur door de gemeente alsook door alle betrokken partners gezien als een belangrijke prioriteit met als doel om de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten. Zoals we gezien hebben, ook onder 4.5., staat of valt, volgens alle betrokkenen, het succes van de combinatiefuncties grotendeels bij een goede afstemming en samenwerking, betrokkenheid van alle partijen om er echt iets van te maken en samen toewerken naar een gemeenschappelijk doel. In de meeste gevallen gaat dit ook erg goed.

Positief ervaren combinatiefunctionarissen de betrokkenheid en het gezamenlijk enthousiasme, het hebben van een gemeenschappelijk doel, korte lijnen etc., maar combinatiefunctionarissen merken dat ze soms ook als concurrenten worden gezien, dat afspraken niet worden nagekomen of niet goed zijn vastgelegd (wel met de werkgever, maar niet met de betrokken partijen), dat er sprake is van verschillende verwachtingspatronen, geen goede communicatie, geen gezamenlijk doel, te weinig contact of geen contact (zoals met het voortgezet en speciaal onderwijs, waar nog weinig focus ligt). Tijdsdruk speelt ook een rol: combinatiefunctionarissen werken merendeels

parttime en hebben daardoor onvoldoende tijd om met alle scholen en sportverenigingen contact te leggen en te onderhouden. Volgens sommige combinatiefunctionarissen is het ook lastig om samenwerking tussen sportverenigingen en scholen te bewerkstelligen: bij sportverenigingen werken veel vrijwilligers, die vaak weinig tijd hebben. En als ze tijd hebben is dat in de avonduren. Dat is lastig samenwerken met scholen in het primair onderwijs die juist overdag open zijn.

Genoemde oplossingen zijn: zorgen voor een gemeenschappelijk doel, niet voor eigen parochie spreken maar gaan voor de doelen van het project, zorgen voor betere afstemming.

Organisaties zijn veelal positief over de samenwerking, al zijn sommigen van mening dat sportverenigingen moeilijker te overtuigen zijn van de meerwaarde dan scholen. Scholen, op hun beurt, noemen als knelpunt in de samenwerking vaak ook het ontbreken van goede communicatie, afspraken en planningen, alsmede het ontbreken van een duidelijk gemeenschappelijk doel, visie en inzet.

Bij het leggen van verbindingen tussen onderwijs, sport en cultuur wordt ook betrokkenheid van ouders van groot belang geacht. Deze wordt unaniem als zeer bepalend ervaren voor het succes of het falen van een project, de samenwerking en de inzet van de combinatiefunctionaris. Het betrekken van ouders is echter een veelgehoord knelpunt. Een genoemde en in de praktijk gebrachte oplossing is om kinderen aan hun ouders de sportactiviteiten te laten zien die ze hebben geleerd: zowel op de speelplaats van hun eigen basisschool als op de open dag van een school voor het voortgezet onderwijs. Ouders konden daardoor in één keer kennis maken met het sportaanbod, met het plezier dat hun kinderen daarin hebben en met het voortgezet onderwijs.

4.7 Knelpunten in de uitvoering

Zo lang als de regeling Impuls bestaat, bestaan er knelpunten in de uitvoering. De meest genoemde aspecten waar combinatiefunctionarissen, werkgevers, scholen en verenigingen in de uitvoering tegenaan lopen zijn:

- knelpunten in de samenwerking (zie 4.6), ook met ouders;
- versnippering van functies, overlap in doelstellingen, doelgroepen, activiteiten en in de gebieden waarin de combinatiefunctionarissen werkzaam zijn;
- grote verschillen tussen combinatiefunctionarissen in werkzaamheden, niveau, doelen en samenwerking met diverse partijen;
- onduidelijkheid over wat een combinatiefunctionaris nu eigenlijk moet doen en realiseren, wat zijn niveau moet zijn en wat je wel en niet van hem kan verwachten;
- aansturing en begeleiding van de combinatiefunctionaris;
- werkgeverschap: over de wijze waarop het werkgeverschap in Breda is geregeld (verschillende projecten ondergebracht bij meerdere werkgevers), is geen van de betrokken partijen tevreden. Eén werkgever is volgens allen het meest ideaal, maar de meningen verschillen over de vraag wie dit zou moeten zijn;
- verantwoordelijkheidsverdeling tussen de gemeente, de werkgevers, de combinatiefunctionarissen, de scholen, de verenigingen, instellingen, de naschoolse opvang en de ouders i.c. het gezin;
- voortgezet onderwijs en cultuur komen nog onvoldoende van de grond;
- onduidelijkheid bij betrokken partijen over de verdeling over de sectoren;
- onzekerheid en verschillen in opvatting over hoe het initiatief verankerd zou moeten worden (van pionierfase naar consolidatiefase), ook wat betreft de opzet (op

projectbasis of in de vorm van structurele financiering) en wat betreft financiering en regie vanuit de gemeente;

- onduidelijkheid en verschil in opvattingen over het garanderen van duurzame effecten, ook wanneer een project stopt of een kind niet meer tot de doelgroep behoort;
- continuïteit is in de huidige situatie nog niet gewaarborgd, voor geen van de betrokken partijen en ook niet voor de doelgroep (de kinderen), hetgeen verlamd kan werken in de uitvoering;
- het succes van de combinatiefuncties wordt grotendeels bepaald door enthousiasme, deskundigheid en samenwerking; in een fase van pionieren levert dat een hoop creativiteit en goede initiatieven op, evenals leren van zaken die beter kunnen; nu er sprake is van consolideren ontstaat behoefte aan duidelijkheid vanuit de gemeente over activiteiten, doelen, resultaten, verantwoordelijkheidsverdeling, niveau van de combinatiefunctionaris, werkgeverschap, financiering, cofinanciering en verdeling over de sectoren, doelgroepen en wijken.

5. Conclusies en aanbevelingen

De Impuls brede scholen, sport en cultuur is in het leven geroepen vanuit het idee om kinderen en jongeren een rijke leeromgeving te bieden met maximale ontplooiingsmogelijkheden. Tegen deze achtergrond zijn vier landelijke doelstellingen geformuleerd die heel breed zijn geformuleerd, namelijk: brede scholen versterken met een goed sport- en cultuuraanbod, versterking van sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie, zorgen voor een uitgebreid sport- en beweegaanbod op en na school en tot slot kinderen vertrouwd maken met kunst en cultuur en bevorderen dat meer jongeren aan amateurkunst gaan doen en cultuurvoorstellingen bezoeken.

Vanuit deze gedachte wordt aan gemeenten een rijksbijdrage toegekend voor de inzet van combinatiefunctionarissen die kunnen bijdragen aan de realisering van deze doelen, waarbij de gemeente zelf ook voor een groot deel bijdraagt aan de kosten. Nadrukkelijk wordt wel verwacht dat scholen, sportverenigingen, culturele instellingen en andere betrokken partijen een actieve bijdrage leveren, wanneer ze betrokken willen zijn bij een project. De combinatiefunctionaris fungeert als spin in het web en moet over veel verschillende vaardigheden beschikken om zijn werk te kunnen doen en zijn doelstellingen te behalen, waarbij samenwerking tussen de betrokken partijen een voorwaarde is. Ook van ouders wordt een actieve bijdrage verwacht, die de combinatiefunctionaris mede moet zien te realiseren. Het is wat dat betreft een uitdagende, maar ook lastige functie, aangezien betrokken sectoren natuurlijk ook hun eigen doelstellingen hebben, naast hun gezamenlijk belang te zorgen voor een goede basis voor de ontwikkeling van alle kinderen en naast de doelen die gemeente nastreeft. De landelijke doelstellingen kennen lokaal dan ook verschillende accenten en criteria. Dat is ook de bedoeling van de Impuls: het vertalen van de landelijke doelstellingen naar de lokale situatie en het lokale beleid op het terrein van jeugd, sport, cultuur, gezondheid, welzijn etc.

Deze evaluatie betreft een tussenstand. Immers, acht van de dertien combinatiefunctionarissen die hebben deelgenomen aan het onderzoek, zijn pas een jaar of korter werkzaam. Voor hen alsook voor de betrokken scholen en verenigingen is het soms nog vroeg om al met zekerheid iets te zeggen over behaalde resultaten, of om alle sectoren die ze willen bereiken, ook al bereikt te hebben. Dit blijkt ook uit de respons onder scholen en sportverenigingen: deze is zeer hoog (bijna 50%), maar nog lang niet alle scholen en sportverenigingen kunnen de vraag bevestigend beantwoorden of bij hen een combinatiefunctionaris actief is (wat uiteraard ook andere oorzaken kan hebben). Het verdient dan ook aanbeveling om – als de regeling wordt voortgezet (in dezelfde of in een andere vorm) – opnieuw de balans op te maken c.q. op langere termijn te blijven monitoren.

Op dit moment zijn de resultaten positief te noemen. Successen van de combinatiefuncties zijn op dit moment volgens de meningen en ervaringen van alle betrokkenen:

- een groter en beter naschools sport- en beweegaanbod;
- meer kinderen zijn gaan sporten en bewegen en hebben plezier in de sport- en beweegactiviteiten;
- meer kinderen kunnen hun talenten ontwikkelen op sportief terrein;
- grote diversiteit aan werkzaamheden en samenwerkingsverbanden.

Andere veel genoemde successen, maar waar wat meer verdeeldheid over bestaat, zijn:

- verbetering van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs;
- versterking van sportverenigingen, vooral wat betreft de mogelijkheid om kinderen kennis te laten maken met verenigingen (ongeacht of dit ook altijd lukt).

Aspecten waarop de combinatiefuncties minder succesvol zijn, zijn:

- veel combinatiefunctionarissen werken parttime; daardoor relatief veel overhead en minder mogelijkheden tot leereffect en uitwisseling;
- versterken van sportverenigingen: tot nu toe heeft de inzet van de combinatiefuncties nog niet tot veel meer nieuwe leden geleid;
- het voortgezet onderwijs en cultuur komen nog onvoldoende van de grond;
- betrokkenheid van ouders verloopt moeizaam;
- nog niet alle doelgroepen worden bereikt;
- combinatiefunctionarissen zijn enthousiast over hun functie en de diversiteit aan werkzaamheden, maar minder tevreden met de uitvoerbaarheid van hun takenpakket, begeleiding en ondersteuning bij hun werk en het werkgeverschap;
- versnippering van functies, overlap in doelstellingen, doelgroepen, activiteiten en in de gebieden waarin de combinatiefunctionarissen werkzaam zijn;
- grote verschillen tussen combinatiefunctionarissen qua werkzaamheden, niveau, doelen en samenwerking met diverse partijen;
- onduidelijkheid over wat een combinatiefunctionaris nu eigenlijk moet doen en realiseren, wat zijn niveau moet zijn en wat je wel en niet van hem kan verwachten;
- aansturing en begeleiding van de combinatiefunctionaris;
- werkgeverschap: over de wijze waarop het werkgeverschap in Breda is geregeld (verschillende organisaties), is geen van de betrokken partijen tevreden. Eén werkgever is volgens allen het meest ideaal, maar de meningen verschillen over de vraag wie dit zou moeten zijn;
- heldere verantwoordelijkheidsverdeling tussen de gemeente, de werkgevers, de combinatiefunctionarissen, de scholen, de verenigingen, instellingen, de naschoolse opvang en de ouders i.c. het gezin;
- duurzame effecten van de combinatiefuncties (kinderen in Breda gaan meer sporten, bewegen en deelnemen aan cultuur en amateurkunst) kunnen na deze relatief korte periode nog niet worden aangetoond.

Bij meerdere partijen heerst op dit moment onduidelijkheid en soms ook onzekerheid over hoe het nu verder gaat met de combinatiefuncties: blijven ze bestaan? In welke vorm? Hoe gefinancierd? Wat betekent dit voor mijn baan/ mijn school/ mijn organisatie/ de doelen waar we met elkaar voor staan?

Nu de fase van pionieren (met veel enthousiasme en betrokkenheid, maar ook onduidelijkheden) overgaat in een nieuwe fase van consolideren, is het noodzakelijk dat

de gemeente in samenspraak met betrokken partijen duidelijke afspraken maakt en vastlegt over de volgende zaken:

- welke partijen gaan of blijven samenwerken;
- wat gaan de combinatiefunctionarissen doen;
- wat is hun niveau;
- wat zijn de belangrijkste concrete doelen;
- wat zijn de belangrijkste beoogde concrete resultaten;
- hoeveel combinatiefunctionarissen worden aangesteld;
- wie wordt werkgever;
- hoe wordt (co)financiering geregeld;
- monitoring van de resultaten;
- wijze van verantwoording afleggen.

Het is belangrijk dat de gemeente de rol van regisseur vervult en zorgt voor een duidelijke communicatie met het veld. Dat betekent: het profiel van de combinatiefunctionaris in samenwerking met de partners uit het veld opzetten en gemeenschappelijke doelen formuleren. Het betekent ook: in overleg treden met het onderwijs, sportverenigingen en de BSO. Het betekent tevens: duidelijk maken hoe de inzet van toekomstige Impuls-gelden en eventuele cofinanciering gebeurt op grond van lokaal beleid. Ook het werkgeverschap moet duidelijk worden geregeld.

Van belang blijft dat de gemeente coördineert en toezicht houdt, ook als sprake zou zijn van omzetting van jaarlijkse projecten naar meerjarige financiering of van werkgeverschap bij een lokale partner. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar ook een behoefte die bestaat in het veld.

Het huidige toetsingskader en de huidige criteria volstaan grotendeels nog steeds, maar zijn op sommige punten (aandachtswijken als doelgroep, deskundigheidsbevordering van combinatiefunctionarissen, communicatiestrategie, brede inzetbaarheid van combinatiefunctionarissen) aan aanscherping toe. Om een voorbeeld te noemen: de regeling kent zo veel doelen, criteria en voorwaarden en mogelijke inzet dat onduidelijkheid, miscommunicatie en uiteenlopende verwachtingspatronen een gevaar vormen. Aanscherping van doelen, activiteiten en beoogde resultaten kan daarin veel oplossen.

Het waarborgen van continuïteit is belangrijk, hetgeen op dit moment voor geen van de betrokken partijen het geval is, ook niet voor de doelgroep (de kinderen). Dit kan verlamdend werken in de uitvoering. In deze fase is het van belang dat mensen de kans krijgen om verder te ontwikkelen waar ze aan zijn begonnen en dat zij vertrouwen houden in de gemeente. In interviews en in antwoorden op open vragen is dit ook een paar keer direct of indirect zo gezegd. Door meerdere maatschappelijke doelen te willen realiseren met behulp van een systeem van subsidies waaraan zeer veel criteria verbonden zijn, is er altijd het risico dat, als de subsidie stopt, alle inspanningen en successen verloren gaan. Dat is een vaker gehoord punt van kritiek of van angst wat er gebeurt als.... Het gaat er nu om vast te stellen hoe gerealiseerd kan worden dat nog meer kinderen in Breda gaan sporten, bewegen en aan cultuur en amateurkunst gaan deelnemen en hoe de randvoorwaarden daarvoor het beste geregeld kunnen worden.